

Redacția și Administrația:
Strada Timișorii Nr. 7.

TELEFON
interurban, local și comitatens
Nr. 20.

Adresa telegrafică:
„DRAPELUL“ Lugoj.

Manuscrise nu se înapoiază.

Scrisori nefrancate se refuza.

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

APARE:
MĂRTI, JOI și SĂMBĂTĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarchie: pe 1 lună 1 cor.
pe 3 luni 2 cor.; pe 6 luni 6 cor.; pe
anul întreg 12 cor.; pentru România
și statele uniunii postale: 20 franci
pe an.

INSERTIUNILE

se acordază conform tarifului.

Un număr singurată 10 bani.

DRAPELUL

Cătră publicul român din Lugoj.

În calea sa spre Sibiu ne-a onorat societatea corală «Carmen» din București orașul nostru, petrecând în mijlocul nostru aproape trei zile ca oaspeți ai publicului românesc din Lugoj.

Au fost zile, cari neuitate vor rămâne în amintirea tuturor, cari au avut parte să asiste la aceste festivități frățești.

La lanțul care leagă aspirațiunile artistice culturale ale Românilor de pretutindeni s'a alăturat o verigă nouă și puternică, făurită la focul inimii încălzite de cea mai curată iubire frățească.

Deja știrea, că frații și surorile, înrolate sub drapelul artei desfășurat de tinera societate corală «Carmen», vor trece pe la noi — la întoarcerea dela Sibiu unde eră să depunem și noi tributul însuflețirii noastre — ne-a înveselit inimile.

Independent de dorințele noastre s'au modificat intențiunile celorlora, în a căror mână a fost depusă arangearea festivităților culturale artistice din Sibiu și ca urmare s'a făcut imposibil Reuniunii noastre de cânt și muzică arangearea unui concert, prin care să ne prezentăm și noi la Sibiu cu rezultatele stăruințelor noastre artistice culturale. Tot urmare inevitabilă a modificărilor atinse a fost și că frații și surorile dela «Carmen» nu la întoarcere ci în calea spre Sibiu s'au oprit în orașul nostru.

Astfel împrejurările asupra că-

FOITA „DRAPELULUI”

Adunarea dela Bocșa

— Tipuri și reflecții —

De P. Bandu.

== Foiță originală a «Drapelului». ==

Am cetit unele observări în «Foaia diecezană». Un suflet năcăjit și binevoitor al Reuniunii își varsă amarul ce-l apasă la inimă pentru strămoșasca stagnare a Reuniunii în activitatea sa. Sunt note serioase, și de n'ași auzi și păreri contrare acelor observări, ar trebui să mi-se «dospescă» mai iute convingerea, că într'adevăr așa stăm și că rău de tot stăm. Dar fermentul ăsta convingător e sau prea proaspăt, sau în sfârșit e prea rău aluatul, căci «dospirea» nu e desăvârșită. Avem multe slăbiciuni și puține virtuți, e adevăr, dar noi învățătorii nu suntem exclusiv cei vinovați. Mai sunt și alții cari contribuie la aceste slăbiciuni, dar aceia nu s'invățatori, prin urmare trebuie că n'au slăbiciuni, sau foarte puține. E așa de nedrept a spune, că cupatorul e de vină dacă nu s'a copt pâinea, atunci când ești convins că

toți nu noi am fost stăpâni au adus cu sine, că aproape în aceleași ore, când la Sibiu aveau să se întâlnească reprezentanții aspirațiilor noastre culturale artistice din toate părțile locuite de Români, s'a încins paralel și în orașul nostru o serie de festivități, a căror spontaneitate și cordialitate n'au lăsat nimic de dorit. A fost o recompensă îmbelșugată pentru mahnirea ce ne-a cuprins în momentul când am știut că nu ni-se poate împlini dorul de a ne afirmă și noi acolo, unde aveam și titlu de drept, dar și datorința a ne afirmă alături de reuniunile surori ca vechi și însuflețiți cultivatori ai doinei zămislite din munții și văile, din codrii și plaiurile noastre.

Dar nu recriminăm, căci forța evenimentelor n'a fost sub stăpânirea noastră, ear recompensa ce ni-s'a oferit prin vizita societății «Carmen» a fost îmbelșugată.

Ne-am întâlnit dor cu dor, ne-am îmbrățișat cu dragoste frățească și am înțeles tainele sufletelor noastre, cari sunt aceleași și dincolo și dincoace, precum în aceleași accente și acorduri își revarsă Românul durerea și bucuria, iubirea și mahnirea, încrederea și speranța într'un viitor mai bun.

Ne-am văzut, cunoscut și înțeles.

Un fior sfânt de însuflețire curată ne-a cutremurat inimile, căci ne-am convins că arta noastră națională din aceleași fântâni cristaline curge și spre aceeași țintă tînde, am simțit că aceleași vibrațiuni sufletești se încheagă în melodiile secolare ale poporului nostru cupatorul n'a fost ars destul pentru coacere.

Mă folosesc poate de comparațiuni cu timbru prea secesionist, dar o fac ca să dovedesc, că ne silim să fim în curent cu lumea vremii acesteia. Nu suntem la înălțime este grozav de adevăr. Este însă adevăr și aceea, că alte reuniuni se adumbresc de solitudinii cu patente de superioritate absolută, cum sunt reuniunile străine din vecini, și totuși prin disciplina problematică din o ședință — eră chestia redactării organului reuniunii la discuție, — au necesitat pe inspectorul regesc prin «tactul» și «duhul ordinei» a părăsi ședința. Nu apăr deci, ei fixeze fapte concrete, ear alăturându-mă la dl Alterego din «F. d.», voiu sgândără și eu unele slăbiciuni în forma legeră de tipuri, cari însă se pot afla și la alți gregari ai instrucției din patrie. Cu aceste reflecții preliminare încep raportul:

La Bocșa — primirea.

Din depărtare încă se îmbină cu găfăitul obosit al locomotivei accentele scăpărătoare ale marșului străbun, ce se treziau de sub arcușurile țigănușilor ahtiați după «o zi mai grasă» (termin tehnic special).

Strânși pe peronul gării oaspeții sosiți, vătaful administrativ local, de mulți urgisitul general secretar, — par-

și am văzut că acest tesaur scump nu mai este ascuns celor doritori de propășire.

A fost o mângăere pentru noi văzând că nu batem căi rătăcite și particulare, ci că ne întâlnim cu toții pe drumul larg și sigur al intrupării frumosului artistic în forma curată condiționată de spiritul genuin al individualității noastre naționale, izvorul nesecat al tuturor stăruințelor noastre dătătoare de viață.

Acum când au trecut aceste zile frumoase consacrate artei adevărat românești, când amintirea lor încălzește puternic inimile noastre și ne elevează sufletele, ținem să ne adresăm cuvântul nostru cătră marele public român din Lugoj.

Pentru buna reușită a întâlnirii frățești sub auspiciile artei naționale am făcut apel la toți frații noștri din Lugoj să contribuie, ca primirea ce o facem fraților de dincolo să fie deamă de oaspeți și deamă de cei-ce cu brațe deschise primesc pe oaspeți.

Și avem satisfacția că apelul nostru nu a resonat în pustiu.

Însuflețire din cale afară mare a cuprins toate păturile publicului român din Lugoj și în emulație nobilă au căutat cu toții să țină la înălțime solemnitatea cordială a acelor zile.

N'avem cuvinte în destul ca să apreciam potta de jertfă, cumpătul și disciplina rară a tuturor păturilor sociale ale publicului român din Lugoj, căci numai acestora avem să mulțămim că toate arangeamentele au decurs în mod demn.

don — secretar general al Reuniunii dl I. Marcu, adresează oaspeților cuvinte alese pe sprânceană din magazinul alocuțiunilor din trecutul seu frumos cuprins de amurgire, — nu amorigire, să fie bine înțeles —. Se îmbină și accente duioase frățești în focul oratoric al generalului — pardon, iar greșii — al secretarului nostru general, grosul oaspeților aplaudă cu sgomot, ear președintele ad-hoc răspunde alocuțiunii. Limbajul aromatic al prezeșului întrerupt de un «trăiască Demetrovici» dela respântii, acopere cuvintele de întâmpinare cu o nuanță de entuziasm, ce trezește mințile și inimile oaspeților din oboseala drumului.

După săvârșirea actului de întâmpinare, am asediat — nerăbdători și într'o perfectă zăpăceală, — calesele puse la dispoziție și am plecat la otel.

Pe lungul drum ne-a însoțit luna bălae ce resărise, și praful infect care eră covârșit de câte o suflare ozonată de aer curat ce se repeziă de pe dealurile din jurul comunei, acoperite cu păduri, înțeleg dealurile ear nu comuna.

La otel Demetrovici — halt.

Se adună pe încetul oaspeții, se dispun încetăritările și oaspeții revin din nou la otel.

Sara de cunoștință

Îndatinatele operațiuni: străngeri de mână, cuvinte de bucurie, politeța

în conformitate exactă cu programul stabilit și fără nici un incident supărător.

Oaspeții noștri s'au depărtat din mijlocul nostru cu cele mai calde impresii și nu trece zi fără ca să primim noi dovezi despre aceste. Sub farmecul artei, care cultivă armoniile, a devenit perfectă armonia sufletelor noastre și această armonie dăinuște încă cu putere de viață pe ambele părți, drept gagi sigur pentru mersul triumfător al stăruințelor noastre culturale artistice de dincoace și dincolo.

Constatând aceste fapte și apreciând după adevăratul merit însuflețirea nobilă, disciplina perfectă și cumpătul matur al publicului nostru mare românesc din Lugoj, dovedite cu ocaziunea primirii oaspeților dela «Carmen», ținem să mulțămim pe calea aceasta întregului public românesc pentru ospitaliera sa atitudine și să insistăm totodată cu toată puterea cuvântului nostru ca marele nostru public să păstreze cu scumpătate și să cultive cu tot dinadinsul aceste nobile însușiri, căci numai însuflețiiți, disciplinați și cumpătați, înrolându-ne cu toții în serviciul intereselor culturale artistice de ordine mai înaltă putem să ne afirmăm cu succes ca societate cu tradiție unitară, cu aspirațiuni omogene și încălzită de același ideal național.

Lugoj, 4/17 Septembrie 1905.

Pentru comitetul aranjator:

Dr. Corneliu Jurca, Dr. George Dobrin,
secretar. president.

comitetului de primire, ochiri tănuite pe la vecini și vecine, ciocniri de păhare, zângănit de cuțite, furchițe și păhare goale — o muzică originală-monotonă ce ține hangul ariilor ce le sloboziă muzica țiganilor, — alergări de chelneri și o disordine ce te distrage.

Actul al doilea: Apariția d-lui comisar consistorial și a prezeșului. Alocuțiunea acestuia cătră cei sosiți la «praznicul cultural» și cătră comitetul aranjator, apoi continuarea veseliei începute până la sfârșit, când somnul n'a mai voit să știe de pardon. Au fost însă și câțiva gregari mai oțeliți cari au resistat somnului până'n zori și, amăsurat obiceiului, au făcut și unele exerciții financiare ce ușurează buzunarele și umple amarul remușcării. Despre aceștia însă mai jos o deosebită cinste la tipuri.

Eu am luat partea bună a celor mai puțin rezistenți în ale luptei cu alteța sa suverană: somnul, și am plecat din toil veseliei când aceasta și-a ajuns culmea. Pe drum îmi alintau sufletul: bucuria revederii atâtor prieteni buni și devotați, cunoașterea multor din cei din loc, și ticna unor momente plăcute, recreatoare, alterată numai încâtva de terorismul și desconsiderația țalchelnerului, ear aerul recreator mă împorospătă și mi promovă voia bună.

Partidul kossuthist contra sufragiului universal. După ce comitetul coaliției a discutat în ultima sa conferință chestiunea sufragiului universal și a adus cunoscuta hotărâre, fiecare partid și fracțiune de partid dietală a ținut conferință, ca să ia poziție în chestia sufragiului universal. Partidul kossuthist a votat rezoluțiunea, că: «La propunerile prezentate în chestiunea sufragiului universal — în sensul regulamentului dietal — înainte de toate trebuie să se decidă «dorește dieta să pertracteze propunerile sau nu?» Deci acum nu-i vorba de luarea unei pozițiuni meritice referitor la sufragiul universal, ci e vorba numai de chestiunea: Corect e a pune acum această reformă la ordinea zilei? Ear la această chestiune partidul kossuthist e silit să răspundă: *Nu!*, fără însă să atingă puterea declarațiunilor sale anterioare referitoare la sufragiul universal. Partidul kossuthist are ca scop în prima linie eluatarea pretenziunilor naționale și până nu-și ajunge acest scop consideră ca păgubitoare pentru chestiunea națională (= șovinistă) reforma electorală. Al doilea motiv pentru care partidul kossuthist e contra punerii la desbatere a sufragiului universal e, că scopul propunerii despre sufragiul universal nu e realizarea sufragiului universal, ci promovarea guvernării anticonstituționale și suprimarea pretenziunilor naționale. — Celelalte partide din coaliție, precum și disidenții lui Andrassy, au aderat la deciziunea comitetului coaliției în privința sufragiului universal.

Inchiderea expoziției dela Sibiu.

Expoziția dela Sibiu, arangeată de Asociațiunea noastră, a fost patru săptămâni obiectul de admirație al tuturor, cari au vizitat-o, Români și streini. Joi la 1/14 Septembrie a. c. a fost închisă expoziția și obiectele expuse rând pe rând vor fi retrimise proprietarilor.

Dl Iosif Sterca-Șuluțu, presidentul Asociațiunii, a închis expoziția prin următorul discurs:

«Onorat comitet central!

Onorat public!

Fortuna, zina fericirei, — zice-se — ajută celor îndrăsneți; vorba străbunilor: «Audaces fortuna juvat, timidosque repellit», căci ce alta a putut să fie, dacă nu îndrăsneală și încredere în propriile puteri, când comitetul central abia trei luni înainte de deschiderea expoziției a provocat publicul pentru trimiterea obiectelor. Splendidul rezultat dovedește încrederea, ce marele public are în comitetul central.

Serviciul divin

S'a ținut la ora 8^{1/2}. Au celebrat șeful tractului Bocșa P. O. D. M. Popovici și d-nii preoți Luca și Zuiac. Stranele le-au purtat doi gregari destoinici, ear rezonatoriile le-a cântat corul local condus de tinărul învățător A. Perian. Responsoriile au fost executate ireproșabil. Melodii armonioase: vocile drăguțe ale copiilor și fetelor se întreceau în nobilă și senină emulare cu acordurile grave de voci cuprinzătoare și pline ale bărbaților. Prin spațiul boltit, aromat de tămâie al bisericii se împrăștiau și resfrângeau în ecouri puternice și limpezi, imnuri de adorație divină ce deșteaptă pietatea și alimentează credința. Aerul solemn și plin de demnitate al celebranților a fost o potrivită contribuție la susținerea pietății, ear chemarea Duhului sânt a încheiat actul divin în care s'a desfășurat atâta strălucire de evlavie și adâncire în bogăția mistică a puterii credinței.

Am descris aici numai măreția impresiilor ce a luminat sufletul și a mișcat inimile numai ale aceluia cari au deschis larg porțile internului lor. Au fost însă și de aceia cari muncii de alte calamități morale și de lupta pe câmpul verde al ... meselor de joc, n'au mai simțit necesitatea sufletească de a se înălța și spre ceva mai ideal, mai

Am amintit în cuvântul meu de deschidere, că scopul inaugurării muzeului împreună cu expoziția a fost în prima linie: prezentarea fidelă a stărilor poporului nostru, care să înțarească în noi înșine conștiința valorii noastre naționale și să impună străinilor respectul pentru importanța neamului nostru. Scopul ni-l-am ajuns în ambele direcțiuni.

În a doua linie scopul ni-a fost: să facem un început pentru înzestrarea muzeului. Muzeele însă nu se înzestreză de una-dată; începutul ne-a succes peste așteptare. Remâne ca opera începută să se continue cu dragostea cu care s'a lucrat până aici. Să sperăm că toate despărțămintele vor urma exemplul celui din Cluj, și vor cerceta toate arhivele satelor și bisericelor, precum și bibliotecile vicariatelor, diecezelor și arhidiecezelor, apoi bibliotecile publice și private, precum și așa-numitele «Loca credibilla» aflătoare în despărțământul lor, unde se găesc încă multe și prețioase documente de valoare istorică națională, și ni-le vor înainta spre a le păstra în muzeu. Să sperăm că se vor găsi și dintre noi bărbați cari vor urma exemplul savantului profesor universitar, dl Iorga, și vor face studiu în interesul istoriei naționale, căci necum să avem o istorie completă, ba pân'acum încă nici materialul nu-i adunat.

Cu nespusă bucurie constat triumful moral, care singur ne remunerează pentru toate jertfele și ostenețele ce le-am adus cu toții. Acel triumf este: dragostea și renumele ce ni-l-am câștigat noi Români din țeara aceasta înaintea fraților noștri din România și Bucovina, cari până acuma, cu puțină excepțiune, numai din auzite ne cunoșteau. Un alt triumf moral e convingerea, ce Maghiarii și guvernul țării negreșit au trebuit să o câștige, că noi Români suntem un element de ordine, și că «Asociațiunea» urmărește exclusiv numai scopuri culturale, prin urmare că acei oameni, cari prin ziare maghiare au alarmat țeara și guvernul ca și când noi Români cu ocaziunea serbărilor am fi voit să punem la cale o demonstrațiune în contra națiunii maghiare, au fost niște oameni fără suflet.

Mai mult: s'au găsit ziare, cari au provocat guvernul să oprească serbările și «să ne dea peste degete». Ba: horrendum dictu! la vestea, că patru miniștri din București ar vrea să vină la inaugurarea muzeului și la expoziție a intervenit ministrul afacerilor externe austro-ungar, care a zădărnicit planul miniștrilor români, fiind temere, că «vezi Doamne» noi Români din această țeară ne-am perde capul la vederea miniștrilor români și am face demonstrațiuni. Așa ne spune «Budapesti Hirlap» din 25 August 1905. A trebuit

puțin pământesc și mai puțin costisitor decât și cel mai mic ... vizi. După serviciul divin s'a început ședința.

ȘEDINȚA PRIMĂ.

O sală spațioasă potrivită tocmai pentru întruniri mai mari e sala dela «Cerbul de aur». Public mare și ales. În frunte o cunună — eram să zic cununie — atrăgătoare de dame și domnișoare decorează praveștea serbătorească. Mai 'napoi și pe de laturi domni, toți curioși de primul debut al noului president ad-hoc dl G. Jianu. Sala e plină, îndesuiata e mare, căldura asemenea. Dispoziția publicului e solemnă și foarte ridicată, peste toți planează un spirit ce-ți deșteaptă sentimente de mult ațipite sau chiar necunoscute în unghiurile răslețe depărtate de centrul de luminare, care constituit prin întrunirea puterilor intelectuale ale învățătorilor, din an în an își transpune tabăra în diferite puncte ale teritoriului geografic al Reuniunii.

Se face liniște și tinărul president ad-hoc își începe vorbirea de deschidere. Apariție de energie în ton și în gesturi, din vorbe se desfac concepții de savant, clipe de scânteieri sufletești ce luminează gândirea. Limbajul e sombru și totuși limpede, «stilul e omul», efluxul unei cugetări frământate de lumină și îndoială, un tempe-

ca eu în calitate de president al «Asociațiunii» și dl Diaconovich ca directorul expoziției să dăm garanță personală, că toate se vor petrece în bună ordine.

De când există Sibiul, atâția Români din România în Sibiu n'au fost, și-se pareă, că te afli în București. Sute de domni și doamne bășbaiau pe strade. Foști miniștri, mari proprietari, deputați, academicieni, scriitori, profesori dela toate facultățile, ofițeri, advocați, ingineri, studenți, membri dela Liga culturală etc. au fost de față, s'ar fi putut formă din dâșii mai multe ministere. Dar atât purtarea lor, cât și a celor din statul ungar au dat de minciună toate clevețirile. Acest triumf moral e o puternică armă în mâna Românilor, cu care vor putea să dea dâșii în viitor «peste degetele» clevețitorilor.

Raportorul ziarului «Budapesti Hirlap» trimis anume să ne «studieze», laudă foarte mult serbările noastre și regretă că n'au luat parte și savanți maghiari, cari negreșit ar fi laudat progresul Românilor în cultură, «căci eu cât vor progresă Români mai mult în cultură — zice dl raportor — cu atât este mai sigură contopirea lor în rassa maghiară. Mai ales că povestea, ca și când Români ar fi urmașii coloniilor lui Traian, știința de mult a spulberat-o și a constatat că Români numai mai târziu s'au strecurat în țeara aceasta». Ca dovadă se provoacă între altele și la cuvintele ministrului de externe, graful Andrassy, pe cari i-le-a zis dâșului în Sinaia în anul 1881 când Andrassy fusese oaspele regelui Carol. În acel timp încăse vorbiă mult de tendințele Românilor de a pune la cale «Dacoromânia», zice dl raportor. Eată cuvintele grafului Andrassy: «Chiar fiul Țarului rusesc dacă ar fi regele român, și atunci Români pe Maghiari și pe Austriaci ar trebui să se sprijinească, altcum i-ar înghiți Slavii».

Eu însă cunosc enunțațiunile unui alt ministru de externe, anume ale lui Alfons Lamartine, renumitul orator, poet și istoric francez, care făcuse anume o călătorie de studii în Orient, prin urmare a fost foarte competent. Acesta în anul 1849, fiind membru al guvernului provizor din Paris, le spune adesea emigranților maghiari, între cari a fost și graful Andrassy: «În oceanul slavizmului și germanismului sunt două insule verzi: Români și Maghiarii. Dacă aceștia și-ar pricepe interesele lor, dar mai ales Maghiarii, cari sunt fără consăngeni în Europa, și-ar da mâna și ar fi pururea aliați».

Am amintit părerea d-lui raportor din «Budapesti Hirlap», mai ales că acest episod se ține de istoricul expoziției.

Sfatul lui Lamartine îl cetisem prin anii 1850, l-am eternizat și în «Memento ce revarsă o putere de intelect vioiu și cuprinzător. Frazele pline de vervă curg în năvălirea vioșiei bărbătești înflăcărare de dorul de a spune, a învăța, îndreptă și creea.

Vorbirea a fost subliniată cu călduroase aplauze, iar fața radioasă a simpaticului prezes, reflectă internul lui după acest debut de premier. După calmarea dispoziției entuziaste a oaspeților și după întâmpinarea oficioasă a onorațiilor, se ridică P. On. D. Maxim Popovici ca să reflecteze salutului presidial în calitate de comisar konzistorial. Cunoștințe largi, temeinice, vorbe la loc și lămurite, desvoltare de principii, cari mai tradează și pe cugetătorul treaz și expert, o bunătate de natură ce se tradează din gesturile așezate și tonul blând părintesc. Nu e mirare că cuvintele P. On. D-Sale au fost ascultate cu adevărată sete de a ști și de a face. Aplauzele unanime au fost un ecou al efectului produs de această vorbire.

Resalutul subinspectorului și al protopretorului local au fost asemenea destul de înțelepte și așezate, au avut bază experiența de toate zilele, deci nu-i mirare, că au aflat recunoștință sinceră.

Confratele Andron ca delegat al Reuniunii surori aradane, aduce un salut călduros dela ceilalți frați, e primit cu dragoste frățească și aplaudat.

riile» mele; mi-l-a istorisit și unul dintre fruntașii emigranți maghiari, fostul ministru de războiu, viteazul apărător al cetății Komarom, generalul de honvezi Klapka, cumnatul socrului meu; se confirmă și prin epistola ce eu o păstrez, scrisă în acel timp din Paris, de Alexandru Goleșcu, tatălui meu.

«Budapesti Hirlap» când constată frumosul progres ce Români l-au făcut în timpul din urmă, adaugă că: «aceasta n'are să neliniștească pe Maghiarii din Ardeal, căci evoluția istoriei universale dovedește că popoarele cu cultură inferioară se contopesc în popoarele cu cultură superioară. Astfel va fi și soarta Românilor». Zic și eu: Maghiarii Ardeleni n'au de loc să se neliniștească; Români tocmai nu. Au trecut timpurile de contopire. Români au să-și urmeze cu încredere în Dumnezeu calea apucată, calea brăzdată de străbuni, calea conservării a tot ce au moștenit de la dâșii. Mai presus de toate, să nu fie seduși de un optimism nejustificat: să lapede indiferentismul, constatat de mine în adunarea generală la majoritatea inteligenței, căci cifrele nu sufer contrazicere. Să se înroleze toți, cei ce datori sunt s'o facă, sub steagul «Asociațiunii» și cu puteri unite să aducem jertfe pentru cultivarea poporului, speranța și baza viitorului nostru, căci ceea-ce până acum s'a făcut, nu-i de ajuns. Atunci apoi vom putea serba ziua epocală.

După aceste, dați-mi voe și până atunci, când pe baza raportului, ce-l așteptăm dela direcțiunea expoziției, vom fi în plăcuta poziție de a remunera atât pe expozanți cu diplome de recunoștință, cât și pe colaboratori cu diplome de mulțămită, să exprim în numele comitetului central sincera mulțămită următoarelor doamne și domnișoare, pentru valorosul ajutor, fără de care expoziția nu putea seceră triumful care va eterniza numele zeloaselor doamne și domnișoare în analele acestei expoziții, atât de favorabil aprețiată de toți vizitatorii competenți.

Eată numele doamnelor și domnișoarelor cari s'au distins:

Doamnele: Maria Cosma, Letiția Bologa, Valeria Beu, Lucia Cosma, Iustina Covrig, Iosefina Diaconovich, Irina Fincu, Delia Popoviciu, Constanța Pop, Victoria Popoviciu, Luiza Rațiu, Veturia Tritian, Elena Stroia, Ana Togan.

Domnișoarele: Aurelia Bardossy, Olivia Bardossy, Sabina Brote, Eleonora Borcea, Minerva Cosma, Hortensia Cosma, Mărioara Crețu, Maria Lemeny, Nora Lemeny, Vera Lemeny, Zina Moga, Reli Moga, Veturia Muciu, Cornelia Muciu, Niți Muntean, Veturia Pop, Letiția Popescu, Valeria Popovici, Ioana Streoulea.

Aici e locul să amintesc de expoziția arangiată de d-șoara directoară

Prezeșul își afirmă demnitatea și cavalerismul, cu cuvinte măduoase poftorește fiecărei cuvântări mulțămită obligată. Se alege comisiunile, cari să pregătească și să aranjeze munca ședinței de mâne. Se face liniște și presidele anunță dizertațiile, punctul de interes prin caracterul nouității. Subserisul ca dizertant a căutat să se achite cât mai conștiincios, iar Otonoga a căutat să secundeze dizertantului prim. Cuprinsul dizertației a fost tratat cu sirguintă, iar publicul a respălit acest debut cu recunoscătoare aplauze. Reflecțiile neprogramatice ale conmembrului Liuba cu timbrul lor de improvizate — și studiate bine de acasă —, au culminat în punctul, că munca desvoltată de dizertanți nu plătește nimic. Cotărlă a vorbit contra și așa nu i-a remas confratelui Liuba decât gloria de a îmbină «Valoarea exemplului» cu oaia, Jupiter, cu celelalte ordini de leghioane, cari n'au păcătuit lui Liuba cu absolut nimic, precum nici sfântul Antoniu n'a schiat după gloria de a fi sulevat de Liuba în adunarea generală a învățătorilor. Numai biata «poftă bună» mai înalzește gloria de a da gata pe dizertanți.

(Va urmă).

Elena Petrașcu, împreună cu d-șoara profesoară Elisabeta Butean, în sala școlii civile de fete. Obiectele lucrate de elevele școlii au fost de o rară frumusețe, au fost laudate atât de publicul românesc, cât și de streini.

Repet: Să trăiască expoziția și colaboratorii și declar expoziția de încheiată.

Congresul contra alcoolismului.

La congresul antialcoolic, ce s'a ținut săptămâna trecută la Budapesta, d-șoara Eliot Yorke din Anglia a arătat, că în Anglia societatea și școala se luptă din greu contra alcoolismului, dar mai mult face în această privință «Total Abstinence Union», care proclamă abținerea deplină dela beuturi spirtoase. Lucrează cu mare efect și învățătorii, sprijinind mișcarea contra alcoolului și luminând tinerimea despre pericolul alcoolului.

Francisc Hähnel din Brema dovedește, că școlarii cari consumă alcool sunt incapabili de creștere bună în familie și școală. La școlarii alcoolici scade puterea de lucru, devin nervoși și li-se strică caracterul.

Carol Lud. Eötvös din Solnoc (Ungaria) recomandă, ca învățătorii să îndemne pe școlari a pune jurământ solemn, că se vor abține dela beuturi alcoolice. Reuniunile de tineri încă trebuie să lucre ca să desvețe pe tineri de a merge în birturi.

Dr. Iacob Fischer din Pojon atrage atenția asupra pericolului, că părinții îmbie pe copiii lor cu bere, rachiu și vin. Acest obicei e foarte păgubitor. Copiii, din contră, trebuie instruiți din vreme asupra primejdiilor ce le aduce veninul de alcool.

Mai mulți medici au dovedit, că parte a mai mare din oamenii deveniți nebuni au fost alcoolici.

Joi seara s'a dat banchet în onoarea membrilor congresului. S'au pus pe masă numai mâncări reci și nici o beutură spirtoasă, ci numai apă minerală, limonadă, ceai și sirup de smeură.

În o altă ședință a congresului Dr. Legrain, directorul institutului de alienați din Paris, a ținut o frumoasă prelegere despre «Reforma birturilor și a obiceiurilor de birt». Arată cum a devenit birtul cuib al beției. Birturile, cari la început erau instituțiuni folositoare, se sporesc cu iuteală înspăimântătoare, ca să facă negoț cu o boală, cu mania de alcool. În birturi se vând și mâncări, mai ales cu scopul ca să silească oarecum pe oaspeți a bea vin sau bere. Cel ce numai mănâncă în birt, e disprețuit de birtaș, e privit peste umeri, e considerat ca om tare sgârcit. Sila, ca omul să bea în birt — ori îi e sete, ori nu — e îndatorirea cea mai caracteristică a omului modern. Dr. Legrain e de părere, că alcoolul trebuie nimicit, fără însă să nimicim și birtul. Crâșma ca centru social e folositoare, dar alcoolul e dușmanul oricărei societăți serioase.

Dr. Helenius Matti din Helsingfors (Finlanda) a constatat, că în lupta contra alcoolului au ajuns la rezultate bune și stabile până acum numai Norvegia și Finlanda, unde s'au adus chiar legi pentru stărpirea abuzului de alcool.

Dr. Eggers din Brema a arătat, că împotriva alcoolismului numai atunci te poți lupta cu succes, dacă nimicești puterea capitalului folosit pentru comerțul cu alcool. În Suedia, Norvegia și Finlanda consumația de alcool e cea mai mică, pentru că s'a introdus prin lege «sistemul din Gothenburg». Acest sistem consistă în următoarele: se înființează societăți de folos public pe acții și apoi numai aceste societăți au dreptul să vândă beuturi alcoolice; capitalul acționar nu-i permis să aducă venit mai mare decât 5%; câștigul curat trebuie folosit pentru instituțiuni de folos public; conducătorii astorfel de crâșme capătă salariu fix. Acest sistem s'a introdus mai întâiu în Gothenburg, apoi mai în toate orașele Norvegiei, pe urmă în Anglia și Germania

și în America și succesul a fost pretutindenea bun.

Congresul a durat 6 zile, de Luni până Sâmbătă. În ultima ședință s'a decis, ca în anul viitor congresul să se țină în Stockholm.

Delegații comitatelor și orașelor ungare la congresul antialcoolic au ținut după congres o conferință, în care au hotărât să trimită tuturor municipiilor un memorandum, care să conțină următoarele: 1) Trebuie introdus în țeară pe cale legislativă «sistemul Gothenburg» modificat. 2) Drepturile de crâșmă trebuie retrase încetul cu încetul, respective trebuie reduse și pe urmă acordate numai corporațiilor morale. 3) Duminica să se închidă crâșmele. 4) Muncitorilor să nu li-se dea plata Sâmbătă, ci Luni. 5) În toate școlile ungare să se țină prelegeri sistematice contra alcoolului. 6) Pedagogul (profesorul, învățătorul) bețiv trebuie delăturat dela școală. 7) În cantinele dela casarme trebuie oprită vânzarea de beuturi spirtoase.

Informațiuni.

Dar generos pentru Masa studenților din Brașov. Dl Antoniu Mocsonyi de Foen, mare proprietar în Bulci, fiul regretatului Zeno Mocsonyi de Foen, a donat — serie «G. Tr.» — mesei studenților dela gimnaziul român din Brașov suma de 1000 coroane drept aducere aminte, că la acest gimnaziu și-a început studiul. În același timp a donat dl Petru Ionașiu, fostul educator și de prezent secretar al dlui Antoniu Mocsonyi de Foen, suma de 100 cor. Din aceste sume s'a înființat un nou fond special al mesei studenților sub numirea «Fondul Antoniu Mocsonyi de Foen pentru masa studenților români din Brașov».

Aniversarea luării Griviței. Marți 30 August n. s'au împlinit 28 ani dela cucerirea Griviței prin armata română. În această zi de frumoasă amintire s'a celebrat la București serviciu divin solemn pentru odihna sufletelor soldaților români căzuți în lupta dela Grivița.

„Luceafărul”. Cea mai bine apreciată revistă românească e — după toate semnele — revista «Luceafărul» din Budapesta, Strada Zöldfa 7. Nrul 17 (1 Septembrie) al acestei reviste se poate pune alături cu cei mai excelenți numeri de până acum. Pe copertă aflăm mândrul «Muzeu național» din Sibiu în execuție deplin reușită. Sumarul este următorul: «Rugăciune» poezie de Oct. Goga; «Serbările din Sibiu» de Oct. C. Tăslăuanu; «Toamnă» poezie de A. Sasa; «Andrei Bărseanu» noul vicepresident al «Asociațiunii»; «Scrisori romane» de Duiliu Zamfirescu; «Cântece» de Zaharia Bărsan; «Dragoste veche» de I. Agîrbiceanu; «Eminescu și teatrul» de Dr. I. Boreia; «Cronică»; «Notițe bibliografice»; Ilustrațiuni: «Muzeul Național» din Sibiu: vestibulul, sala festivă, scena, casele Asociațiunii și portretul dlui Andrei Bărseanu. Recomandăm revista «Luceafărul» tuturor cetitorilor noștri, ear conducătorilor acestei reviste le dorim succes în munca nobilă pentru unitatea culturală a tuturor Românilor.

A treia farmacie în Lugoj. Ministrul de interne a dat concesiune farmacistului Andor Cseresnyés din Măcău să deschidă o farmacie în Lugoj. Aceasta va fi a treia farmacie în orașul nostru.

3½ milioane restanță de dare. La comitatul Timișului au ramas restanțe de dare cu finea anului 1904 un milion 643 mii coroane. Pentru anul acesta s'au eiecat ca dări trei milioane 385 mii coroane. Erariul are deci să încasseze în anul acesta peste 5 milioane dare. S'au încasat însă până acum numai 1 milion 270 mii coroane și a rămas restanță neplătită de 3 milioane 600 mii coroane. În comparație cu anul trecut s'au încasat est timp cu 2 milioane cor. mai puțină dare decât în anul trecut.

Venitele și cheltuelile statului în pătrarul II al anului 1905. Dela 1 April până

la finea lui Iunie statul a încasat cam 240 milioane coroane și a cheltuit cam 292 milioane, va să zică cheltuelile au fost cu 51% milioane mai mari decât venitele. Dacă facem asemănare cu anul trecut, vedem că față de încasările și spesele din pătrarul II al anului trecut rezultă în pătrarul II al anului prezent deficit de 38%, milioane cor. (s'a încasat cu 24 mil. mai puțin și s'a cheltuit cu 14% mil. mai mult). La rezultatul acesta slab e de vină în prima linie starea politică critică, în care se află țeara. În pătrarul II al anului prezent dările de stat plătite și alte competențe ale statului au scăzut cu 33 milioane, ear pentru timbre s'au încasat cu 1-3 milioane mai puțin. Toate aceste le comunică lunei ministeriului de finanțe, dând și explicațiile necesare.

Femeile cer dreptul de vot. La lupta ce s'a încins în Ungaria pentru votul universal iau parte și femeile. Deputatul Ioan Benedek a prezentat președintelui dietei memorandumul reuniunii femeilor-oficianți din țară, prin care aceste femei cer pe seama tuturor femeilor din țară dreptul de votare la alegeri de deputat etc., zicând că și femeile poartă sarcina publice întocmai ca și bărbații, numai la cătănie nu merg.

„Industria”, societate de credit, industrială și comercială în Deva, s'a constituit la 14 Septembrie, alegându-și o direcție pe 3 ani în număr de 30 membri și 8 în comit. de supraveghere. Director executiv a fost ales August A. Nicoră din Deva. S'au subscris cu totul 1038 acții à 100 coroane.

Viață lungă. O veste aproape de necrezut aduc foile române. Cantorul bisericesc Iordache Popovici din Păltiniș, jud. Dorohoi (România), a încetat din viață după ce a ajuns la etatea de 120 ani.

Milioane fără stăpân. La Biserica albă a murit deunăzi văduva Iuliana Schmitz lăsând o avere de aproape 2 milioane coroane. Văduva pare că nu are rudenii, căci deși s'au anunțat ca moștenitori 160 inși, nici unul n'a putut dovedi că are dreptul să moștenească milioanele. Astfel averea considerabilă a văduvei o va moșteni statul.

Din incidentul sfințirii bisericii din Boldur, care va avea loc Vineri în 9-22 Sept. a. c., se va aranjă în aceeași zi la Boldur petrecere de dans. Prețul de intrare: de persoană 60 bani. Începutul la orele 9 seara.

Păduri în flacări. Dela Băile Erculane se anunță, că pădurile erariale din apropierea Băilor Erculane sunt de 5 săptămâni aprinse și până acum nici nu s'a făcut încercare de a stinge focul. A ars până acum pădurea seculară pe o întindere de 400 hectare. Oaspeții dela Băile Erculane privesc seara cu groază văzduhul înroșit de foc și temându-se, că viforul va aduce focul și în Băi, mulți și-au întrerupt cura și s'au rentors pe la casele lor.

Foc pe tren. Trenul accelerat, ce mergea Vineri seara dela Arad spre Ardeal, a luat foc. Între călători se află și prințul român de coroană Ferdinand, precum și soția sa principesa Maria și principele român Nicolae, cu suita lor. Trenul a fost imediat oprit. Vagonul aprins a fost deslegat de celelalte vagoane. În vagonul aprins se află bagagiul principelui și al principesei. Bagagiul persoanelor princiere n'a ars, căci a fost mutat din vreme în alt vagon. Principele român de coroană a lucrat zelos, alături cu ceilalți călători, pentru localizarea focului. Nu s'a întâmplat nici o nefericire.

Colera. De când a izbucnit colera în Prusia, au murit de coleră în Prusia 69 persoane, ear numărul total al cazurilor de coleră se urcă la 190.

Bancnote false de 50 coroane. Ministrul de comerț a înștiințat toate oficiile postale și telegrafice, că foarte des vin în circulație bancnote false de 50 cor. La oficiul postal din Sighetul-Marmației s'au confiscat 3 bancnote de aceste false. Falsificatele sunt făcute pe hârtie colorată roză și desemnurile nu s'au de fin executate, ca pe bancnotele veritabile. Afară de aceea în text se află, în loc de cuvântul «ercz-

pénzt» cuvântul «erczpenzet» și toate 3 falsificatele au seria 1045 și numărul 48.935. Publicul să fie deci cu precauțiune când primește bancnote de 50 coroane, să se uite bine la ele.

Teatru și concert în Dalboșeț. «Reuniunea de cetire și cântări» din Dalboșeț aranjează la 8-21 Sept. 1905 în sala d-lui V. Pecina concert împreună cu teatru și dans. Programul e următorul: I. Concertul. 1. «Ce te legeni codrule», cor bărb. cu soli de Vorobchievici. 2. «Sus opincă», cor bărbătesc de Vidu. 3. «Fântâna cu trei izvoare», cor mixt de Dima. 4. «Nușca», cor mixt de Magdu. II. Teatru. 1. «Cisla», operetă comică de Porumbescu, predată de 12 coriști. 2. «Așa a fost să fie», piesă populară într'un act de A. Tințariu. După reprezentațiune urmează dans.

Trei oameni trăsniți. În comuna Gôrbed din com. Sătmar deslănțuindu-se o furtună fulger a trăsniț asupra mai multor oameni, cari erau ocupați la mașina de treerat. Trei inși au murit pe loc, unul a fost grav rănit, altul și-a perdut graiul și a ramas mut.

Falsificări de cambii. Gendarmeria a prins la Székesut 3 oameni, cari au falsificat cu totul 6 cambii în valoare de 1000 cor. scriind pe ele numele economilor mai bogăți din comună. Bani i-au scos dela «prima casă de păstrare din Németh-Szt-Péter». Cei 3 falsificatori sunt Ioan Ilie și Stefan Stanciu din Székesut și M. Freithof din Munar.

Tragedia unui rezervist. Între nefericirile, ce s'au întâmplat la manevre, e foarte sgduitoare aceea, care ni-se comunică dela Topolovețul-mare. Pe când soldații regimentului 42 de infanterie așteptau la gară sosirea trenului, cu cari aveau să fie transportați acasă, un rezervist al regimentului a căzut pe șine chiar când treceau pe acolo niște vagoane. Vagoanele au trecut peste corpul nefericitului, tăindu-i trupul în două. O comisie militară din Timișoara a mers la fața locului să facă cercetare.

VARIETĂȚI.

Otel cu 24 etage. Milionarul Adams din New-York a cumpărat un teritoriu pentru a zidi pe el un edificiu uriaș, un otel cu 24 etage. Spre acest scop s'a format o societate cu capital de 25 milioane coroane, dar sufletul întreprinderii este numai dl Adams. Otelul va fi întocmit pentru 2200 oaspeți, va avea vre-o 600 odăi, cu baie, mai multe sale pentru diferite distracții, sale pentru mâncare și de dans, etc.

Cursul pietei Lugoj.

Marfa	grata	coroane	bani
Grâu prima calitate	90	13	80
» de mijloc	85	13	60
Săcară prima calitate	80	12	—
» de mijloc	75	11	40
Orz prima calitate	80	12	40
» de mijloc	75	12	—
Ovăș prima calitate	45	13	—
» de mijloc	40	12	—
Cucuruz prima calitate	85	13	20
» de mijloc	85	13	—
» nou	10	—	—
Făină 0.	75	27	60
» prima	72	26	80
» albă	70	26	—
» brună	68	25	40
Orez	1-	40	48
Gris	80	32	—
Arpăcaș	70	36	56
Mazăre	90	40	48
Linte	85	60	48
Fasole	80	34	36
Mălaiu mărunț	70	—	40
Cartofi	—	9	10
Fân prima calitate	—	4	—
» de mijloc	—	3	50
Paie	—	1	20
Stejar	—	6	20
Cărbuni de petraș	—	4	40
» de Petroșeni	—	4	—
Oloiu de rafiță	—	80	96
Lumini de stearina	—	80	84
» topite	—	—	—
Săpun	—	80	72
Carne de vită I. calitate	—	1	20
» II.	—	1	12
Unsoare de porc	—	1	76
Sămânță de chimin	—	84	—
Sare, bucăți	—	22	—
Zăhar	—	92	—
Vin	—	80	—
Spirt I.	—	15	—
» II.	—	14	—

Cu 1 Septembrie 1905 st. v.
s'a deschis **nou abonament** la
ziarul „Drapelul“ cu prețul
indicat în capul foii.

Societatea de lectură «Petru Maior»
din Budapesta a hotărât să vîndă
„Istoria Românilor”
de Petru Maior
cu preț redus de 1 cor.

Red. (x-46)

„Lugosana”

instituit de credit și economii
ca societate pe acții în Lugoj.

Anul fondării 1889.

Capital social 300.000 Cor.

Fondurile proprii c. a. 90.000 Cor.

Depuneri spre fructificare

1.500.000 Cor.

acordă împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară și pe lombard cu 8%,
escomptează cambii cu 3% venind cu 2 săptămâni pe timp de 3 până la
6 luni, de ale privaților și de ale corporațiilor cu 7-8%, primește
depuneri spre fructificare fără autuț cu 4% cu autuț 5%.

Darea după interese o solvește însuși institutul.

Nr. 8. (x-51)

Directiunea.

Dr. Constantin Ignea,

medic univ., specialist în boale de femei, boale de nervi, operator, etc.

și-a început praxa medicală în Lugoj.

Orele de consultațiune: 10—11 a. m. și 2—4 p. m.

la locuința sa din palatul institutului „Poporul”.

Piața Isabella.

Nr. 121 (x-26).

Pravul Bauer

patentat

Mijloc excelent și sigur
pentru combaterea incendiilor

probat și aprobat

de autoritățile publice

se poate căpăta

în cantități mici și mari

la ferăria

Anton Haberehrn

Nr. 10 (x-67)

Lugojul-român

vis-à-vis de cateneana »Corso«

Provocare și apel

cătră ou, conducere a comitatului Caraș-
Severin, cătră magistratul orașenesc și cătră
proprietarii de realități, etc. etc.

E suprema necesitate a aduce respec-
tuoasă și conștientoasă din nou atenție on-
public **pravul de stîns al lui
Bauer**, înainte de a se întâmpla even-
tuale catastrofe. Pravul acesta oferă și a
oferit cei mai favorabili, aprobat și eficace
mijloc contra incendiilor bănuitoare.

Se recomandă fiercărui a cumpăra
acest prav. Despre modul de folosire se
dau bucurosi deslușiri în localul de vânzare
amintit mai sus.

COMPOZIȚIUNI MUSICALE de C. Porumbescu

se află de vîndare la

REDACȚIA „DRAPELUL“

cu următoarele prețuri:

Ima de urare, pentru 2 voci și pian. . . 50 bani.
Frunză verde mărgărit, p. voce și pian 50 „
Basme lăzane, vals p. pian . . . 1 cor. 50 „
Uvertură la „Crai nou”, p. pian 1 „ 50 „
Baladă, pentru violon și pian 1 „ 25 „
O rază vestejită, p. voce și pian 1 „ —

La comande prin postă este de a se ală-
tura 10 bani pentru costul postal de bucată.

Comandele sunt a se face direct la

Redacția „Drapelul“ — Lugoj.

Import de Cafea și Tea ROMUL PASCU, Fiume.

Cerându-mi-se informațiuni din mai
multe părți, aduc la cunoștință publi-
cului român, că cine voește a cumpăra
sau a vinde cucuruz, grâu, mazere,
etc. cu vagonul, să se adreseze mie,
alăturând în epistolă o marcă postală
de 10 fileri, și cu plăcere dau infor-
mațiuni gratuite.

Fiindcă am legături cu cele mai re-
numite firme de aici, prin mijlocirea
mea foarte ușor se poate ajunge la
târg bun și repede.

Epistolele a se adresa simplu așa:
Romul Pascu, Fiume. Gr. (x-6).



Institutul de cură naturală

BILZ

în Radebeul I. Drezda (Germania)

Sanator de rangul prim.

Bolnavi, grabiți și cautați sănătatea
voastră în acest institut condus de medic
ai metodei natural de cură (Dr. med.),
negreșit că veți găsi în curând și sigur
mult dorita-vă sănătate.

Cereți marele și bogat ilustratul pro-
spect, care conține și multe dări de seamă
despre cure făcute.

gratuit și franco

dela Reprezentantul general:

Schmall Wien VII 3.

Red. (x-10).

Numeri singuratici din ziarul
„DRAPELUL“ se află de vân-
zare în librăriile Adolf Auspitz
și Coloman Nemes.

Edițiunile Despărțământului Lugoj

al

Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român.

I.

Victor Vlad Delamarina.

POESII.

Bănățenesci. — Intocmiri.

Adunate și arangeate de Dr. Valeriu
Branisce. 1 volum 8° cu 68 pag.

Prețul 30 bani.

II.

Bănățeanul.

DEPRINDERI PĂGUBITOARE.

Staturi și învățături.

Seria primă. Edițiune îngrijită cu con-
simțământul autorului de Dr. Valeriu
Branisce. 1 volum 8° cu 68 pag.

Prețul 30 bani.

III.

Dr. Athanasie Marienescu.

DIALECTUL ROMÂN BANAȚIAN.

Studiu scris pe baza poeziilor dialec-
tice ale lui Victor Vlad Delamarina.
1 broșură 8° cu 28 pag.

Prețul 15 bani.

La comandele din provincă este a se alătură și porto-ul postal.

Comandele se pot face sau prin redacția ziarului „Drapelul“, sau direct la secretariul Desp. Lugoj: Dr. Valeriu
Branisce. — Prețul se poate trimite și în mărci poștale.